

STÆRKE CIVILSAMFUND ER EN NØGLE TIL BÆREDYGTIG UDVIKLING FOR VERDENS FATTIGSTE

Det tidligere
Projektråd-
givningen

ET HOLDNINGSPAPIR OM DANMARKS SÆRLIGE ROLLE I AT STØTTE STÆRKE
CIVILSAMFUND OG AKTIVT MEDBORGERSKAB I UDVIKLINGSLANDENE

VEDTAGET PÅ GENERALFORSAMLINGEN I CISU - CIVILSAMFUND I UDVIKLING 28. APRIL 2012

Folkelig organisering og rettigheder

En stærk folkelig organisering sikrer et dynamisk og ligeværdigt mod- og medspil til staten og markedet. Det er en vigtig del af grundlaget for et vel-fungerende samfund og for bæredygtig og fattigdomsbekæmpende økonomisk vækst.

Civilsamfundets organisationer og bevægelser er rammen for social dialog, for borgernes bestræbelser på at sikre deres rettigheder, kæmpe for en retfærdig fordeling af samfundets ressourcer og forbedre deres daglige livsvilkår - ud fra deres egne prioriteringer og mål.

I kraft af sin historie og tradition for et stærkt civilsamfund har Danmark og de danske folkelige foreninger nogle særlige forudsætninger som partnere, der fremmer, inspirerer og understøtter folks egne lokale organisationer.

Det mener CISU - Civilsamfund i Udvikling:

- ▶ **Stærke civilsamfund** er en forudsætning for menneskers aktive deltagelse i samfundets processer, for oplevelsen af medborgerskab og for folks mulighed for at tage et praktisk og politisk medansvar for samfundets udvikling.
- ▶ **Civilsamfundet og dets organisationer** er derfor ikke blot nyttige instrumenter til at nå regeringers, donorerers og internationale udviklingsorganisationers mål. Uafhængig folkelig organisering har en værdi i sig selv.
- ▶ **Det danske udviklingssamarbejde** må derfor ikke sigte alene mod statsopbygning og økonomisk vækst. At styrke civilsamfundet og borgernes egne organisationer skal være et selvstændigt og centralt mål.

1. FOLKELIG ORGANISERING ER ET MÅL I SIG SELV

Civil organisering og adgangen til aktiv deltagelse i samfundets processer er en forudsætning for en langsigtet, bæredygtig udvikling. Stærke, uafhængige og mangfoldige civilsamfund er derfor et centralt mål for udviklings samarbejdet

Stærke civilsamfund er med til at sikre den politiske, sociale, kulturelle og økonomiske udvikling gennem en bred mangfoldighed af roller i samfundet. At være en del af et fællesskab er i sig selv en forbedring af menneskers livsvilkår. En mangfoldighed af stærke fællesskaber styrker tillid, gensidighed og netværk mellem mennesker.

Mange aktører i den internationale bistandsverden har stærkt fokus på de folkelige organisationers roller som vagthund over for staten og virksomhederne og som leverandør af serviceydelser på statens vegne. Det er vigtige opgaver, men andre og ligeså betydningsfulde roller er:

- At modvirke splittelse og konflikter og at styrke social dialog og samfundets sammenhængskraft. Folkelig organisering fremmer aktivt medborgerskab, hvor folk forsvare deres rettigheder og tager medansvar for samfundsudviklingen lokalt, nationalt og internationalt.
- Folkelig organisering på alle niveauer kan uddanne til demokrati og deltagelse, skabe dialog og bygge broer

som modvægt mod både autoritære regimer og mod folkelige fællesskaber båret af had, racisme, intolerance og vold.

- Civilsamfundet er en kilde til forbedret praksis, innovation, samarbejde på tværs af sektorer og traditionelle skel samt til nye ideer udviklet gennem diskussion, forhandling og samarbejde om praktisk udførelse af opgaver mellem mennesker og grupper i samfundet.
- Civilsamfundet er omdrejningspunktet for kampen for bæredygtige løsninger, herunder beskyttelse af miljø og klima og en retfærdig fordeling af materielle, kulturelle og sociale ressourcer. Ikke mindst i mellemkomstlande, hvor store befolkningsgrupper fortsat lever i ekstrem fattigdom.
- Civilsamfundets organisationer kan medvirke til at skabe retfærdighed og danner legitime rammer for protest og oprør mod undertrykkelse, uretfærdighed og ulighed.

Det mener CISU - Civilsamfund i Udvikling:

- ▶ **Den danske regering** skal give civilsamfundsindsatserne en mere central placering i udviklingspolitikken samt aktivt understøtte og udvikle civilsamfundets *mangfoldige* roller – som et mål i sig selv.
- ▶ **De danske folkelige foreninger** skal medvirke til at styrke folks egne organiseringer på alle niveauer som et vigtigt mål for deres partnerskaber og udviklingsindsatser.
- ▶ **CISU - Civilsamfund i Udvikling** skal argumentere stærkere for civilsamfundets betydning og kapacitetsopbygge medlemsforeningerne til bedst at styrke civilsamfundet i de lande, de arbejder i.

**CIVILSAMFUNDETS
MANGFOLDIGE ROLLER:**

Aktivt medborgerskab

Strategisk service

Kulturmøde

Empowerment

Uddannelse til demokrati

2. VI SKAL UDVIKLE CIVILSAMFUNDETS LEGITIMITET, RÅDERUM OG MANGFOLDIGHED

Borgere i udviklingslandene skal sikres retten og evnen til at organisere sig frit og til at modstå pres – både pres fra repressive regimer og indirekte pres fra donorenes krav om harmonisering og samordning

I mange lande hæmmes civilsamfundets udfoldelsesmuligheder af repressive regimer. Nogle steder sker det som en reaktion mod, at de folkelige organiseringer truer etablerede magtstrukturer. Andre steder laves restriktive ngo-lovgivninger bl.a. med henvisning til, at civilsamfundsorganisationerne mangler legitimitet.

Sikring af civilsamfundets råderum og uafhængighed skal være en central del af det danske udviklings samarbejde. De danske folkelige foreninger kan med deres eget eksempel inspirere deres partnere til at være repræsentative, åbne omkring deres dagsorden og finansielle forhold samt ansvarlige i forhold til deres målgruppe og medlemsbase.

Presset på civilsamfundet kommer paradoksalt nok også fra bistandssystemet selv. Donorlandene og modtagerlandenes regeringer er enige om, at udviklingsindsatserne skal effektiviseres, samordnes og tilpasses nationale planer og prioriteter. Det er positivt og ønskværdigt i forhold til stat-til-stat

samarbejdet, og når civilsamfundets organisationer arbejder på vegne af staten. Men harmonisering og samordning kan samtidig lede til ensartethed og kontrol. Regeringer og donorer må derfor stadig respektere civilsamfundets mangfoldighed og borgernes legitime ret til at forfølge deres egne prioriteter og mål.

De mangfoldige landsbyfællesskaber, spare- lånegrupper, interesseorganisationer, lobbygrupper, kooperativer, ungdomsbevægelser, trossamfund, fagforeninger og andre folkelige organiseringer passer ikke nødvendigvis ind i regeringens planer og prioriteter. Men de udfylder en helt central rolle i skabelsen af et velfungerende, bæredygtigt og retfærdigt samfund.

Civilsamfundets uafhængighed og mangfoldighed bør derfor forsvares og udvikles som et vigtigt selvstændigt mål for partnerskaber og civilsamfundsstøtte.

Det mener CISU - Civilsamfund i Udvikling:

- ▶ **Den danske regering** skal aktivt understøtte civilsamfundet både i Danmark og i modtagerlandene og lægge pres på lande, der undertrykker et frit og uafhængigt civilsamfund.
- ▶ **De danske folkelige foreninger** skal forsvare deres partnere mod pres og medvirke til at styrke partnernes legitimitet, transparens og ansvarlighed samt motivere dem til at indgå i netværk med andre organisationer.
- ▶ **CISU - Civilsamfund i Udvikling** skal styrke medlemsforeningerne i dette arbejde gennem et forstærket fokus på fortalervirksomhed, partnerskab, legitimitet og organisationsudvikling.

Styrke identitet

Økonomisk samarbejde

Vagthund

Mellempolkelig solidaritet

Konfliktløsning

Udvikle alternativer

3. SÅDAN KAN DE DANSKE, FOLKELIGE ORGANISATIONER BIDRAGE

Det danske civilsamfund kan supplere og komplementere det udviklings samarbejde, som finder sted på regeringsplan og via de multilaterale organisationer

Gennem vores historie og tradition har Danmark og de danske folkelige foreninger en særlig forudsætning for at understøtte folks egne, frivillige organiseringer som platform for kampen for rettigheder og lige adgang til ressourcer og indflydelse. De danske foreninger kan:

- Fremme mellemfolkelig forståelse og solidaritet gennem det direkte møde mellem engagerede mennesker på tværs af for eksempel nationale, sociale, etniske og kulturelle skel.
- Afspejle deres egen mangfoldighed i valget af partnere – ofte langt fra de store byer og blandt marginaliserede eller udsatte befolkningsgrupper uden plads i nationale planer og politikker. Det styrker en bred civil organisering.
- Med deres eget eksempel være med til at fremme legitimitet, transparens og demokratisk kontrol i civilsamfundets organiseringer og styrke partnernes muligheder for at kræve deres ret til at eksistere og handle.
- Bruge deres faglige, tekniske og organisatoriske viden til udvikling af konkrete praktiske udviklingsindsatser, styrkelse af kampen for rettigheder, sikring af langsigtet bæredygtighed, fundraising osv.
- Fremme partnernes og udviklingslandenes interesser gennem internationale netværk og egne stærke lobby- og informationsindsatser i Danmark, Europa og globalt.
- Styrke menneskers selvorganisering – i modsætning til organisationer for bestemte grupper. Igen med deres eget eksempel.
- Styrke den personlige sikkerhed for samarbejdspartnerne, der mange steder er under pres fra myndigheder og andre aktører, og motivere dem til en fortsat indsats.

Den danske regering kan understøtte disse aktiviteter både gennem sine egne politikker og fundingstrukturer og gennem påvirkning af det internationale udviklings samarbejde.

Det mener CISU - Civilsamfund i Udvikling:

- ▶ **Den danske regering** skal sikre, at der både i Danmark, i EU og i partnerlandene er støttemuligheder, som fremmer bred folkelig deltagelse, folkelig organisering og kapacitetsopbygning af civilsamfundets organisationer.
- ▶ **De danske folkelige foreninger** skal udvikle deres egne bidrag til partnerskaberne med afsæt i deres særlige kompetencer, i samarbejde med andre foreninger og med respekt for partnernes prioriteringer og mål. De skal samtidig kunne dokumentere og ikke mindst videreformidle deres indsats til den danske offentlighed.
- ▶ **CISU - Civilsamfund i Udvikling** skal styrke sit fokus på at kapacitetsudvikle medlemsforeningerne til at tilføre en bred vifte af værdier i ligeværdige partnerskaber samt stimulere en forstærket oplysningsvirksomhed i Danmark.

Kampen for rettigheder

Social dialog

Tillid og sammenhængskraft

NETVÆRK

Praktisk fagligt samarbejde

Økonomisk vækst

BAGGRUNDEN FOR DETTE PAPIR

CISU - Civilsamfund i Udvikling har udarbejdet dette udviklingspolitiske holdningspapir for at skabe et klart mandat for bestyrelsens og sekretariatets udviklingspolitiske indsats. Papiret er blevet til efter grundig debat med medlemsforeningerne og er godkendt på foreningens generalforsamling 28. april 2012

Et klart mandat til bestyrelsen

CISUs bestyrelse ønsker at tale med en stærk stemme i den danske og internationale debat om udviklingspolitikken. Derfor er der brug for et klart mandat fra medlemsforeningerne, så bestyrelse og medarbejdere ved, hvad der er opbakning til.

Dette papir beskriver CISUs grundlæggende holdning, og hvad vi selv skal gøre for at nå disse mål. Samtidig rummer papiret en række klare anbefalinger til regering og Folketing samt til de danske folkelige foreninger.

Konteksten: Nye politiske rammer i Danmark og internationalt

Lige nu er tendensen i den internationale bistandsverden, at bistanden skal være mere effektiv, og at regeringer og befolkninger i udviklingslandene skal have meget stærkere indflydelse på, hvordan bistanden bliver brugt. Det er vi i CISU fuldstændig enige i.

Der er også en stigende forståelse for, at civilsamfundet har en afgørende rolle i udviklingsarbejdet. Det er vi også enige i.

I Danmark har regeringen spillet ud med en ny udviklingsstrategi og ny lov om udviklingssamarbejdet, som ligger i forlængelse af de internationale tendenser. Det vil formentlig betyde, at flere danske udvik-

lingsmidler vil gå via multilaterale organisationer eller direkte til u-landenes regeringer og civilsamfund.

Civilsamfundets mangfoldighed

CISU er enig i hovedtrækkene i regeringens og Folketingets nye politikker. Men vi ser en uheldig tendens til, at civilsamfundet og de folkelige organisationers rolle bliver reduceret til, at de skal være vagthunde over for regeringen og virksomhederne og levere serviceydelser på 'bestilling' fra regeringer og donorer.

Det er vigtige opgaver, men hvis vi stopper hér, begår vi en stor fejl.

Vi overser en lang række andre funktioner og roller, som et levende, mangfoldigt og uafhængigt civilsamfund udfylder i et velfungerende samfund.

Hold fast i civilsamfundets centrale rolle i udviklingssamarbejdet

CISU vil derfor arbejde målrettet på styrke det danske civilsamfunds deltagelse i udviklingssamarbejdet, forsvare civilsamfundenes mangfoldighed og råderum i udviklingslandene samt sikre adgang til gode fundingmekanismer.

Dette udviklingspolitiske holdningspapir skal danne grundlag for denne indsats.

OM CISU - CIVILSAMFUND I UDVIKLING

- CISU - Civilsamfund i Udvikling er en **sammen-slutning** af flere end 275 folkelige foreninger i Danmark, der alle er engagerede i udviklings-samarbejde - enten som deres hovedformål eller som en del af deres aktiviteter.
- Indtil april 2012 hed vi **Projektrådgivningen**. Så besluttede generalforsamlingen af skifte navn.
- CISU udbyder årligt ca. **70 faglige kurser og fyraftensmøder** til medlemmerne. Fyraftensmøder er gratis, mens heldags- og weekendkurser koster hhv. 200 kr. og 400 kr.
- CISU har udarbejdet en lang række **trænings-materialer og faglige papirer** om bl.a. projekt-planlægning, partnerskaber og fortalervirksomhed. Materialerne står til rådighed for alle via hjemmesiden www.prngo.dk
- CISU administrerer **Projektpuljen** på vegne af Danida. Puljen støtter de folkelige foreningers projekter i udviklingslandene med op til 5 mio. kr. I 2011 godkendte vi indsatser for i alt 101,3 mio. kr.
- Medlemsforeningerne får adgang til **gratis rådgivning** om, hvordan projekter og aktiviteter kan tilrettelægges, om strategi og organisations-udvikling, om samarbejde med partnere i udviklingslandene og meget mere.
- Udgifterne til rådgivning og kurser dækkes via **tilskud fra Danida**. Den politiske indsats på vegne af medlemmerne finansieres alene via **medlemskontingenter** og andre egen-indtægter.
- CISU **repræsenterer** sine medlemsforeninger i NGO FORUM og en række tværgående råd og udvalg. Desuden arbejder vi på at fremme medlemsforeningernes interesser i forhold til Udenrigsministeriet og Folketinget.
- CISU medarbejdere rejser jævnligt i partnerlandene i Afrika, Asien og Latinamerika. **Læring og erfaringer** bliver stillet til rådighed for bl.a. medlemsforeningerne, det øvrige bistandsmiljø samt de danske ambassader.
- Gennem kurser og faglig rådgivning udvikler CISU medlemsforeningernes faglige kompetencer med henblik på at fremme **jævnbyrdige partnerskaber** og styrke de værdier danske foreninger tilfører partnerskaberne.
- Varige forandringer i udviklingslandene forudsætter også ændringer i Danmark. Derfor støtter CISU **oplysning, kampagner og holdningsbe- arbejdning** i Danmark via kurser, rådgivning og vores egen Oplysningspulje.

CISU CIVILSAMFUND I UDVIKLING

Det tidligere
Projektråd-
givningen

CISU - Civilsamfund i Udvikling Klosterport 4 A, 3 sal | 8000 Århus C | T: 86 12 03 42 | prngo@prngo.dk | www.cisu.dk

Projektrådgivningen Klosterport 4 A, 3 sal | 8000 Århus C | T: 86 12 03 42 | prngo@prngo.dk | www.prngo.dk

Kontoret er åbent alle hverdage | Telefontid: Kl. 10.00-15.00